

Ruimere toegang tot juridische procedures bij plannen met 'milieugevolgen'

De Raad van State verruimt de toegang tot juridische beroepsprocedures tegen besluiten die gevolgen hebben voor het milieu. De Raad is hiertoe gedwongen door een recente uitspraak van het Europese Hof van Justitie. Voor ruimtelijke plannen als wind- en zonneparken of uitbreiding van het elektriciteitsnet betekent dit meer onzekerheid tijdens de planningsfase.

Nederland is op 14 januari van dit jaar op de vingers getikt door het Europese Hof van Justitie in wat bekend staat als het ['Varkens in Nood'-arrest](#). In dit arrest bepaalde het Europese Hof dat een beperking van de toegang tot de rechter, zoals nu vastgelegd in het Nederlandse recht, in strijd is met het [Verdrag van Aarhus](#). Dit verdrag garandeert de burger namelijk toegang tot de rechter als hij of zij overheidsbesluiten wil aanvechten die gevolgen hebben voor het milieu, zoals de vaststelling van bestemmingsplannen of het afgeven van omgevingsvergunningen.

In Nederland was deze toegang tot nu toe beperkt door artikel 6:13 van de Algemene wet bestuursrecht. Dat artikel bepaalt dat belanghebbenden alleen dan beroep tegen een vergunning kunnen aantekenen bij de bestuursrechter als zij in de eerdere fase van de terinzagelegging van de ontwerpvergunning een zogeheten zienswijze hebben ingediend. Ook kan de belanghebbende alleen die bezwaren naar voren brengen tijdens het beroep die hij eerder ook in zijn zienswijze al heeft genoemd. Deze werkwijze is nu, door het Europese arrest, door de Raad van State beëindigd en wetsartikel 6:13 is daarmee zonder betekenis geworden.

Raad van State wil ruimhartig zijn

De [Raad van State heeft besloten](#) de jurisprudentie van het Europese Hof vooralsnog ruimhartig uit te leggen, nu de wetgever de Algemene bestuurswet nog niet heeft aangepast. De uitspraak van het Hof geldt namelijk alleen voor alle zogeheten 'Aarhus-besluiten', dat wil zeggen besluiten die gevolgen hebben voor het milieu. De Raad wil niet zelf een "gecompliceerde beoordeling" starten welk type besluiten daar wel of niet onder valt, en kiest daarom voor een "ruimhartige uitleg" voor de rechtsbescherming van burgers. Dat wil zeggen dat beroepen tegen besluiten op basis van een hele reeks wetten (omgevingsrecht, milieubeheer, ruimtelijke ordening, natuurbescherming) voortaan in aanmerking komen voor de ruimere toegang tot de bestuursrechter "in afwachting van een oplossing van de wetgever". Voor publicatie van dit bericht is het niet gelukt om een antwoord van het

ministerie van Justitie te krijgen op de vraag of er aan herziening van het wetsartikel wordt gewerkt.

Meer onzekerheid voor plannenmakers

Bezwaarmakers tegen ruimtelijke plannen krijgen ruimere toegang tot de rechter. Verzet tegen de voorgenomen bouw van een zonnepark in Berg en Dal, begin 2021. (Foto: Hollandse Hoogte / Flip Franssen)

Het effect voor ontwikkelaars van, bijvoorbeeld, duurzame-energieprojecten is vooral meer onzekerheid gedurende de planningsfase, zeggen meerdere advocaten desgevraagd onafhankelijk van elkaar. Bij de praktijk tot dusver was aan het einde van de terinzagelegging van een ontwerpbesluit duidelijk welke bezwaren er waren gerezen tegen een bepaald project, en van welke belanghebbenden. Alleen deze belanghebbenden konden in een latere fase met de reeds genoemde bezwaren naar de bestuursrechter stappen. Verrassingen waren in die latere fase uitgesloten.

Dankzij de nieuwe, ruimhartige praktijk van de Raad van State zullen voortaan ook in de latere fase nog nieuwe partijen naar de rechter kunnen stappen. Partijen die al wel een zienswijze hadden ingediend kunnen, als ze eenmaal voor de rechter staan, nog geheel nieuwe bezwaargronden indienen.

“Het zal langer duren voordat exploitanten zekerheid hebben”, zegt advocate Renata Königel van Asselbergs & Klinkhamer, “en kan ook uitgebreidere procedures tot gevolg hebben.” Indirect zal dit invloed kunnen hebben op andere zaken die een ontwikkelaar moet regelen, denkt Königel, zoals financieringsafspraken met de bank.

Bij procedures voor de rechter zelf ziet advocaat Erwin Noordover (New Ground Law) door de nieuwe procedurele ruimte geen inhoudelijke obstakels verrijzen. Een goede voorbereiding van advocaat en projectontwikkelaar houdt in dat bezwaren van derden al zijn onderkend, aldus Noordover, en dat de mogelijkheid de zienswijzenfase over te slaan dus geen materiële risico's hoeft te hebben.

'Verkort procedures'

De nieuwe werkwijze is weer een “extra hekje waar de energietransitie overheen moet springen”, zegt Olof van der Gaag, directeur van de Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE). “Wetend dat de doorlooptijd van projecten al snel tien jaar is, en dat die tijd voor driekwart bestaat uit procedures en vergunningen.” Van der Gaag hield eerder in deze kolommen een pleidooi voor halvering van de tijd nodig voordat een project van start kan gaan.

Van der Gaag hoopt op verbetering van het proces van planning als de nieuwe Omgevingswet eenmaal is aangenomen. Die zou moeten leiden tot meer participatie en meer consensus over projecten, doordat “mensen beter geïnformeerd zijn, ook de criticasters”. De kans op late beroepsprocedures bij de bestuursrechter neemt daardoor mogelijk af, hoopt Van der Gaag. Tegelijkertijd zou hij graag zien dat achterstanden en wachttijden bij de bestuursrechter afnemen.

Bron:

van der Lugt, H. (2021, 15 april). Ruimere toegang tot juridische procedures bij plannen met “milieugevolgen”. energeia.nl.

<https://energeia.nl/energeia-artikel/40092031/ruimere-toegang-tot-juridische-procedures-bij-plannen-met-milieugevolgen>